

începe să repede, dar în acest moment așa înțeleg eu a scrie teatru și riscurile mi le asum.

C.M.: *Ați propus textele dumneavoastră anumitor teatre?*

D.C.: În 1999, la Târgu-Mureș, cu ocazia **Dramafest**-ului, s-a realizat un spectacol-lectură cu un text care apoi a cunoscut și o versiune radiofonică, la Radio Iași, în anul 2000. Piesa se numește *Accidentul...* De curând, un teatru din Trieste (Italia) mi-a pus în scenă piesa *America 1*. Un altul, de la Belgrad (Iugoslavia), va monta un text intitulat *O chemare la Roma*. Cei din Italia și Iugoslavia au fost foarte receptivi. Le-am trimis textele, le-au tradus repede și imediat mi-au spus că-i interesează. La noi, în România și Republica Moldova, procesul e mult mai lung și de cele mai multe ori nu are finalitate.

C.M.: *Care sunt titlurile pe care ați vrea să le vedeți în repertoriul teatrelor românești în viitorul apropiat?*

D.C.: *Un recital la trompetă în Făgăraș, care nu va avea loc niciodată, Crima sângeroasă din Stațiunea Violetelor, Salvați New-York-ul.* Sper să fie câțiva regizori români interesați de piesele mele. Oricum, voi scrie mai departe, pentru că nu mă pot opri. În scris văd o intenție morală, fără a fi moralizator. Cum să nu faci rău, cum să te sustragi violenței. Cred că esteticul se degajă de aici.

Costin MANOLIU

Irina NECHIT

Cervantes la răcoare

Tristețea capitalei noastre pline de mori de vânt se întâlnește la Teatrul Național cu vitalitatea și curajul Cavalerului Tristei Figuri. Onorabila vârstă de patru secole a lui *Don Quijote* nu-l împiedică pe celebrul personaj să-și continue bătălia cu nenumăratele măști ale mizeriei, ale cruzimii și atrocității, credința în ideal constituind materia primă din care Petre Bokor și-a construit noul spectacol montat la „M. Eminescu” (adaptare teatrală: Dale Wasserman).

Se știe că Cervantes a avut toată viața încurcături cu justiția, că a stat la închisoare în repetate rânduri și că, aflându-se acolo, a scris versuri, comedii, nuvele, romane pentru a se distra și, înainte de toate, pentru a supraviețui. Protagonistul spectacolului de la Naționalul din Chișinău e un poet, un artist întemnițat, care îi convinge pe frații săi

de suferință – niște pușcăriași ordinari – să interpreteze diferite roluri într-o piesă despre Don Quijote. Cei care au coborât pe ultimele trepte ale degradării, și pe care îi așteaptă ștreangul, descoperă balsamul artei ce reînvie aspirațiile spre noblețe, spre demnitate.

Nebunia creatoare a lui *Don Quijote* îi „contaminează” pe actori și pe spectatori, Andrei Sochircă în rolul principal confruntându-se cu dubla identitate a personajului său ce plămăiește himere și tot el le încarnează. Actorul se apropie de Cavalerul Tristei Figuri cu pietate, fără intenția de a domina universul donquijotesc, ci doar amintindu-ne că acest univers (mai) există. Spre tărâmul viselor Cavalerului din *La Mancha* e îndreptată și privirea *Aldonzei*, sceptică la început, iubitoare în final, când eroina Mihaelei Strâmbeanu acceptă să fie numită *Dulcinea*. Călăuzit

de proverbe amuzante și mânuind săgețile ironiei, Sancho Panza capătă o alură melancolică în interpretarea lui Oleg Grudco.

Lirismul emană căldură și are o funcție terapeutică în această premieră a Naționalului, autoarea costumelor, Stella Verebceanu, implicându-se

direct în crearea imaginilor scenice expresive.

Deși spectacolului îi lipsesc performanțele vocale, este remarcabil efortul realizatorilor de a reconstitui atmosfera capodoperei lui Cervantes. Alături de *Don Quijote*, iarna a părut mai blândă în orașul nostru înfrigorat.

Tentația zborului

Complexat de modul său sedentar și de frivolitățile ce constituie esența provincialismului, Teatrul Național din Chișinău a renunțat, pentru scurt timp, la deliciale oferite de spectacolele sale comerciale, și s-a adresat, în sfârșit, unui text serios. Aspirația spre seriozitate pare să se împlinească în *Zbor deasupra unui cuib de cuci* după romanul lui Ken Kessey (dramatizare de Dale Wasserman), a cărui premieră a și fost urmată de comentarii contradictorii. După părerea unor critici, *Zborul...* se apropie de perfecțiune, atingând cote foarte înalte ale profesionalismului; alți teatrofili însă consideră că acest spectacol are și defecte serioase.

Ne alăturăm comentatorilor mai puțin exaltați, care au privit noua superproducție cu tot respectul pentru realizatorii ei, admirând scriitura regizorală a lui Mihai Lungeanu, tulburătoarea muzică a lui George Marcu și inspiratul cadru scenografic creat de Anca Pâslaru. Însă nu putem face abstracție de ceea ce numim „balast”, rutină, superficialitate într-o montare proaspăt adusă în fața unui public care a uitat gustul artei autentice. Dincolo de handicapurile lingvistice ale actorilor, se reliefează neputința lor de a coborî în abisurile textului și incapacitatea unora dintre ei de a mima inteligența. Cultura și talentul

lui Mihai Lungeanu transpar în spectacol, dar forța de inerție a interpreților se opune proiectului regizoral, răsturnându-i soluțiile-cheie. O distribuție nu tocmai reușită viciază întreaga anatomie a *Zborului...*, în care *Sora Șefă* (Angela Cărăuș) îndeplinește funcția de „personaj negativ”, iar *indianul Bromden* (Vitalie Cărăuș) și nebunii capătă alură de „personaje pozitive”. De fapt, psihopații nici nu ne conving că suferă de vreo boală mintală, ci se identifică cu niște mășcăruci care acceptă să fie „roțițele” supuse ale unui mecanism imens (și pervers) al distrugerii. Cu eforturi comune, ei transmit totuși emoția contactului fatal cu o lume dementă. Igor Caras în rolul lui *Mc Murphy* parodiază seriozitatea, incită la revoltă viscerală, construind o citadelă a curajului, a demnității umane.

Spectacolul despre „cuibul de cuci” permite trupei Teatrului Național să urce încă o treaptă pe scara evoluției sale, însă cei de la „M. Eminescu” nu ar trebui să-și ia prea în serios tentativele de a ajunge datorită *Zborului...*, pe calea aerului (și pe alte căi), la prestigioase festivaluri europene, internaționale etc. Întrebarea e dacă se vor întoarce din Europa și cu premii, nu doar cu impresii de călătorie.